

beleef de natuur!

Zeg kleine ooievaar, wat vlieg je ver!

Najaarsproject 2017 van IVN Veldhoven Eindhoven Vessem.

Een project over vogeltrek. Sommige vogels, zoals ooievaars, trekken in de herfst naar het zuiden en komen tijdens hun lange tocht vele gevaren tegen.

Doel: de leerlingen leren het leven van de ooievaars kennen en komen zo van alles te weten over hun trek naar warme landen.

Doelgroep: groep 1 t/m 4 van de basisschool

Uitvoering: in de klas

Veel plezier!

Werkgroep scholenwerk IVN Veldhoven Eindhoven Vessem.

Najaarsproject vogeltrek

Als thema voor het najaarsproject hebben we deze keer voor groep 1 t/m 4 gekozen voor de vogeltrek. Aan de hand van het prentenboek 'Zeg kleine ooievaar wat vlieg jij ver' leren de kinderen het leven van de ooievaars kennen. Ook staat er in het boekje nog extra informatie over deze vogels.

Voor de leerkracht is aan dit project achtergrondinformatie toegevoegd.

Uitvoering:

Een kringgesprek over vogels in de winter. Wat weten de kinderen al?

De leerkracht leest het boekje voor. De mooie illustraties zorgen voor veel kijkplezier.

Het liedje over de ooievaars kan aangeleerd worden.

Zeg kleine ooievaar wat vlieg jij ver. Een prentenboek voor kinderen van ca. 4 t/m 7 jaar.

Achter in het boekje zit een cd. Op nummer 1 op de cd wordt het boek voorgelezen. Op nummer 2 staat het liedje: Kleine ooievaar. De nummers 2 t/m 10 gaan over andere dieren in de winter.

Het boekje kan geleend worden bij Hetty Fokkens, tel: 040-2543077, hfokkens@onsbrabantnet.nl

Het is ook te leen in de bibliotheek.

Het kan besteld worden bij:

KNNV Uitgeverij Zeist

ISBN 978 90 5011 4608

www.knnvuitgeverij.nl

Achtergrondinformatie voor de leerkracht

Trekvogels:

Veel vogels blijven niet het hele jaar op dezelfde plaats. In de winter zijn ze in een warmer land dan in de zomer. Vogels die heen en weer reizen tussen een zomergebied en een wintergebied noem je trekvogels. Sommige vogels trekken een paar honderd kilometer weg, bijvoorbeeld van Nederland naar Zuid-Frankrijk. Anderen vliegen wel duizenden kilometers, zoals naar Zuid-Afrika. Daar overwinteren veel Nederlandse vogels. De kampioen is de Noordse stern. Hij vliegt van de Zuidpool naar de Noordpool om te broeden. En in de herfst vliegt hij weer terug. Hij is bijna het hele jaar op reis.

De weg vinden!

Hoe weten vogels wanneer ze op reis moeten? En waarheen? En hoe komt het dat ze niet verdwalen? Hoe vindt de ooievaar precies hetzelfde weiland terug als vorig jaar? Vogels hebben allerlei middelen die hun daarbij helpen. Doordat de dagen langer worden (in de lente) of juist korter (in de herfst) weten vogels dat ze op pad moeten. De richting waarheen ze vertrekken en de duur van de reis is aangeboren. Bijvoorbeeld: 5000 kilometer naar het zuiden. Maar waar is dat zuiden dan? Vogels hebben net als mensen een kompas, maar dan in hun hoofd. Zo weten ze waar het noorden is.

Routes

Vogels vliegen liever niet lang over zee. Want je kunt niet even stoppen om uit te rusten! Daarom ontstaan er routes boven land, met maar een kleine oversteek boven water. De meeste vogels vliegen ook al niet graag over hoge bergen. Ze vliegen er liever langs: het gebergte helpt hun dan de weg te vinden.

Vogels die onderweg pauzeren, zoeken rustige gebieden waar veel te eten is.

Bijvoorbeeld bij plassen en moerassen: daar zijn insecten, waterdiertjes en planten. En je kunt er rusten tussen het riet. Verspreid over de hele wereld vind je voedselgebieden waar veel trekvogels pauzeren. Vaak zijn dat natuurgebieden. In Nederland is de Waddenzee zo'n gebied. Vogels trekken dus van voedselgebied naar voedselgebied. Zo ontstaan routes: een soort snelwegen voor vogels. De wegen zijn vaak heel breed, soms vele kilometers!

Gevaren onderweg:

Op zo'n lange reis maakt een trekvogel veel mee: de route zit vol gevaren. Het is een hele klus om de reis te overleven! Er zijn natuurlijke gevaren en gevaren die door mensen worden veroorzaakt. Alle gevaren bij elkaar zorgen ervoor dat een deel van de vogels doodgaat en dus niet meer terugkomt. Van de boerenzwaluwen komt maar de helft na de winter weer terug in Nederland.

Natuurlijke gevaren

Een belangrijk gevaar is slecht weer. Harde storm en regen of onweer maken vliegen erg moeilijk. Vooral als het lang duurt. En als het mist, ziet een vogel niets en kan hij verdwalen. Vogels wachten meestal op goed weer voor ze vertrekken. Of ze stoppen onderweg als het opeens gaat stormen. Als ze nergens kunnen landen (zoals boven zee), gaan er soms duizenden vogels dood. Ook hitte en droogte zijn gevaarlijk: een vogel kan oververhit raken of uitgeput. 's Nachts is het koeler, daarom vliegen sommige vogels alleen 's nachts.

Roofdieren zijn ook gevaarlijk. Zoals roofvogels. Die jagen onder andere op kleine vogels en eten ze op.

Gevaren veroorzaakt door de mens

- Niet alleen dieren jagen op vogels, mensen ook! Zij schieten op vogels of vangen ze met netten. In veel landen rond de Middellandse Zee wordt nog veel op vogels gejaagd. Alleen al in Italië sterven elk jaar 200 miljoen vogels door de jacht. Mensen doen dit voor de lol! In Afrika jagen mensen ook op vogels, meestal om ze op te eten.
- Windmolens, hoogspanningskabels en hoge glazen gebouwen zijn ook gevaarlijk: vogels kunnen er tegenaan vliegen! Zo'n botsing is vaak dodelijk.
- Ook verdwijnen er steeds meer gebieden waar vogels kunnen rusten en eten om aan te sterken.
- Vervuiling is ook een probleem. Gebieden waar de lucht, het water of de bodem vervuild zijn, zijn een gevaar. De vervuiling kan komen door fabrieken of auto's of door kunstmest.
- Andere gebieden zijn nog wel schoon, maar niet meer stil genoeg, omdat er veel mensen komen of omdat er druk verkeer is.